

# ČRNOmaBELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ST. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

## 29. NOVEMBER

Pred petimi leti, 29. novembra 1945, so bili na drugem zasedanju AVNOJ-a sprejeti zgodovinski sklepi; čeprav je v naši deželi in na svetu še divjala strašna vojna, so zmage naše narodno-osvobodilne vojske že omogočile ne le formalno, temveč tudi dejansko ustanovitev Demokratične federativne Jugoslavije, ki je po popolni osvoboditvi in sprejetju ustave postala Federativna ljudska republika Jugoslavija.

Že pred petimi leti si je naše ljudstvo izvojevalo demokratične svobode in revolucionarne pridobitve, ki so bile trdne osnove za nadaljnji revolucionarni razvoj ter za sedanjo graditev socializma. Prav zaradi tega, ker je ljudstvo spoznalo, da se ne bori le za osvoboditev izpod fašistične sužnosti, temveč tudi za ljudsko državo in socialistične temelje, je bilo mogoče pri nas začeti ustvarjati pogoje za graditev socializma že med vojno. Prav zato smo pa tudi mogli že v kratkih dneh letih po osvoboditvi na splošno obnoviti gospodarstvo, promet, naselja itd. ter tudi preiti v graditev, ki se je tako mogočno razmahnila med izpolnjevanjem petletke v teh prvih letih petletnega plana.

Zato tudi moremo zdaj samozavestno praznovati veliki praznik Republike, 29. november, zakaj posem jasno je, da smo zmagali v letošnji hudi bitki v najtežavnejšem letu petletke. To leto je za izpolnitev petletke najodločilnejše, najusodnejše, je naglasil tovariš Kidrič. Številni najboljši delovni kolektivi velikih in manjših podjetij, rudnikov in tovarn so to razumeli tako, da so svojo letno nalogo izpolnili pred 29. novembrom. Nekateri so končali letošnji plan celo dva meseca in več pred rokom, mnogo prej kakor so se zavezali. Mnogi so se zelo žilavo borili, da bi kljub vsem težavam, ki so se zdele nepremagljive, vendar izpolnili plan do 29. novembra. Plansko leto se sicer konča ob koncu decembra, vendar je od leta do leta več kolektivov, ki jim je izpolnitev plana vsaj do 29. novembra uprašanje časti in dolžnosti. Zato zdaj že mnoga podjetja izpolnjujejo plan za prihodnje leto.

Med podjetji, ki so izpolnila svojo letno proizvodno nalogo pred 29. novembrom, je tudi naše, ki je izpolnilo letošnji plan po obsegu 8. t. m. Tudi naš delovni kolektiv je moral premagovati precejšnje težave, da je mogel izpolniti plan. Toda prav v tem se preizkuša sleherni kolektiv — kako zna premagovati težave, kako vztraja v svojih prizadevanjih in odločnosti — da se izkaže, kakšne so njegove moralne vrline. Prav naš kolektiv, ki se bori za čast najboljšega grafičnega kolektiva v državi, se mora čim bolj odlikovati predvsem pri izpolnjevanju plana, zakaj prvenstva ni mogoče doseči z lahkoto.

Seveda pa bi sami proizvodni uspehi ne bili dovolj. Tudi sindikalno delo mora potrditi, da smo zares zavedni borci za socializem. S to zavestjo praznujmo letošnji 29. november!

## S tekmovanjem smo proslavili II. kongres KPS

Na prireditvi v proslavo II. kongresa KPS so se naši proizvodni oddelki zavezali počastiti kongres z enodnevnim tekmovanjem. Ni le pohvalno, da so prevzeli precej težke obveznosti, zlasti tik po težavni izpolnitvi letnega plana, temveč tudi, ker so s tekmovanjem dosegli lepe uspehe.

**Delovni kolektiv klišarne-bakrotisk** se je zavezal:

1. zvišanje produktivnega količnika za 5%;
2. odprava vseh upravičenih in neupravičenih izostankov med kongresom;
3. nobene zamude v kongresnih dneh;
4. utrditev delovne discipline;
5. razni interni ukrepi za izboljšanje organizacije dela v oddelku.

**Oddelek strojnice** je sprejel naslednje obveznosti:

1. nobene zamude;
2. nobenih neupravičenih izostankov;

3. nobenih upravičenih izostankov;
4. zares pravilni odnos do dela, da vsi stroji dosežejo določeni količnik;
5. čim manj pomožnih ur, tako da bomo pri vseh strojih dosegli dnevni plan;
6. številno makulatur bomo zmanjšali na minimum.

**V ročni stavnici** so se zavezali:

1. opravili bomo 90 produktivnih ur;
2. normirani količnik bomo dvignili na 52%, normiranih ur pa na 23%;
3. nobenih neupravičenih izostankov;

**V strojni stavnici** so prevzeli naslednje obveznosti:

1. zvišali bomo delo po normah za 10%;
2. norme bomo presegle za 10%;
3. neupravičene izostanke in zamujane bomo odpravili st odstotno;
4. zmanjšali bomo število neproduktivnih ur za 50%;
5. na podlagi teh obveznosti bomo dvignili produktivni količnik za 10% in
6. presegle dnevni plan za 20%.

**Oddelek litografije** se je zavezal:

1. odpraviti ali skrčiti na minimum izostanke in zamude, utrditi delovno disciplino;
2. povečati odstotek dela po normah v vseh oddelkih litografije;
3. v offset-strojnici:
  - a) stroj »Planeta« — v tisku so lepaki za revijo s 5500 naklade, tribarvno; določeno 20 ur, zavezali smo se pa, da bomo delo opravili v 16 urah;
  - b) stroj »Leipzig« — v tisku je ovitek »Prešernove knjižnice«, šestbarvno, 8500 naklade; določeno 65 ur, obveznost 55 ur;
  - c) na velikem offsetnem stroju je v tisku krojna pola »Naša žena« — normirano 11.000 dnevno (v dveh posadih), obveznost 12.500;

4. dvig produkcije v pretisku za 15 do 20%;
5. dvig produkcije in večji odstotek dela po normah v lito-risalnici.

To so bile obveznosti, zdaj si pa oglejmo, kako se je to pokazalo v produkciji 11. novembra!

- Plan smo presegle za 32%; storilnost se je povečala za 22%; odstotek dela po normah se je dvignil za 17%; povprečno smo presejali norme za 18%; delovna disciplina se je izboljšala za 54%.

Najboljše individualne rezultate so dosegli:

- v ročni stavnici tov. Jereb, ki je presegel normo za 122%;
- v klišarni tov. Štrukelj, ki je presegel normo za 121%;
- v strojni stavnici so z boljšo organizacijo dela pripomogli, da je oddelek presegel plan za 27%.

Tako je naš delovni kolektiv zares lepo proslavil II. kongres KPS in se tako uvrstil med tiste številne delovne kolektive v Sloveniji, ki so največ pripomogli, da je vse naše delovno ljudstvo manifestiralo svojo zavednost ter pokazalo, da se je zavedalo pomena kongresa.

## Tretjič udarnik

Na naši proslavi Dneva republike bo že tretjič proglašen za udarnika strojni stavec tov. Maver Ivan, ki je izpolnil



vse pogoje za dosego tega častnega naslova in presejal delovno normo v zadnjih treh mesecih povprečno za 21%. — Iskreno čestitamo!

## Republika

Od zmag do zmag pot vodi do AVNOJ-a, iz boja v boj in v nove ofenzive, da zmage vse ostale bodo žive, da bo država nova krona boja.

Na živih temeljih država rase — od dne do dne jo z delom vsi krepimo, že peto leto z njo še mi živimo za novega človeka, boljše čase.

Za nas se boji niso še končali: država naša mora stalno rasti, preteklost, zaostalost, mrak prerasti;

zato smo se odločno zavezali: življenju, dobi damo mi obliko, zgradimo novo, silno republiko!

Fr. Slokan

## Naša proslava ob II. kongresu KPS

Naši proslavi v počastitev II. kongresa KPS dne 10. t. m. je dalo predvsem poudarek posebno vzdusje, ki je zavladalo, ko je delovni kolektiv izpolnil svojo letno nalogo. Na proslavo smo prišli z zadoščenjem, da smo vendar nekaj dosegli, da nismo med zadnjimi in da ima zato prireditve tem večjo vrednost. Slovesno občutje je poglobila tudi učinkovita, čeprav skromna okrasitev dvorane. Udeležba je bila razmeroma lepa.

Med referatom tov. S. Vošnjaka, ki je zajel dovolj široko in precej globoko historiat Komunistične partije Slovenije, nam je še tem bolj živo stopil pred oči pomen II. kongresa. Govornik je naglasil, da vloge KPS ne moremo ločiti od zgodovine KPJ, ki je bila ustvarjalec enotnosti naših narodov. V Sloveniji se je začela Partija ponovno krepiti že leta 1932. Tedaj so vodili partijsko delo iz Ljubljane tovariši Kardelj, Kidrič in Leskošek. Dejavnost Partije se je kazala med drugim zlasti v velikih stavkovnih gibanjih; v letih 1935—1936 je stavkalo v Sloveniji okrog 25.000 delavcev.

Že leta 1934 je bil na IV. partijski konferenci sprejet sklep, da se ustanovi Komunistična partija Hrvaške in Slovenije. Sklep je bil uresničen leta 1937, ko se je tovariš Kardelj vrnil iz tujine. Naša Partija se je v dolgoletnih bojih in med delom usposobila, da je ob fašističnem napadu na Jugoslavijo mogla stopiti na čelo množic ter jih potem vodila do zmage.

Govornik je še končno dotaknil še pomembne vloge Partije v sedanosti.

Naglasil je, kako živo se je izpričala velikanska moralna sila Partije prav zdaj med kampanjo drugih kompartij proti naši Partiji.

V imenu vodstva podjetja, je tov. B. Čeč poročal, da so oddelki 8. t. m. izpolnili plan. Zahvalil se je delavcem za njihovo požrtvovalnost in jih izpodbujal z nadaljnjim uspehom.

Umetniški del prireditve je obsegal recitacije in nastop moškega pevskega zbora »Jože Moškrič«, v katerem sodelujejo številni grafični delavci. Z velikim uspehom so zapeli dve pesmi, na žalost pa niso utegnili nič dodati, čeprav smo vsi želeli, da bi nas ne zapustili tako naglo.

Recitacije so bile dobro pripravljene in vsebinsko posrečeno izbrane. Ančka Vrtačnikova je recitala z občutkom Kajuhovo pesem »Po tisoč letih«, tov. Vrhovčeva razmeroma zelo težko in obsežno Majakovskega »Oktober«, Bojan Ajdič Klopčičev »Drečnik Andrej govori« in Fr. Svetic (ki je tudi vodil prireditev kot predsednik kulturnoprosvetne komisije) Selškarjevo »Martinova peč«. Umetniško višino je dosegla zlasti Ajdičeva recitacija.

Končno je pa treba obžalovati, da se nam ni spet posrečilo uresničiti zamisli, ki je bila že tolikokrat v razpravi: še vedno nismo zbrali pevcev in pevki iz vrst našega kolektiva in ne organizirali vseh, ki imajo veselje do petja, v skromnem zboru. V kulturnoprosvetni komisiji so sklenili, da bo naš zbor prvič nastopil na tej proslavi. Zakaj ni nastopil?

## Pregled dela naše podružnice v oktobru

Kakor znano, je bil upravni odbor naše podružnice oktobra reorganiziran. Upravni odbor je zdaj sestavljen takole: Predsednik Marjan Možina, tajnik Jože Neuman, blagajničarka Minka Karnel, tarifa in tekmovanje J. Paradiž, kultura in prosveta Fr. Svetic, racionalizacija B. Čeč, zaščita dela Gašperlin, socialno skrbstvo in dopusti J. Urbančič, preskrba Metlar in fizkultura Merlak; nadzorni odbor: Vrhovnik, Orel in Goslar. Do izvolitve delovnega inspektorja bo vodil inspektorske posle tov. Možina.

Upravni odbor je imel oktobra tri seje. Na sejah so obravnavali naloge predkongresnih akcij, o planu, preskrbi, pozitivni mladinske organizacije, o počitniškem domu, zidanju stanovanj in o tarifnih vprašanjih.

V oktobru je bil množični sestanek; na njem so člani potrdili kooptacijo novih članov in upravni odbor. Po grupah je bilo trinajst sestankov. Sestanki so imeli po večini obliko proizvodnih konferenc. Razen tega so razpravljali o prostovoljnem delu in akcijah med predkongresnim tekmovanjem.

Glavno delo organizacijskega sektorja v oktobru je bila utrditev grupnih odborov, delo za povezavo med grupami in upravnim odborom ter izpolnitev komisij.

**Kultura in prosveta.** — Komisija je oktobra priredila dve predavanja za ideološko vzgojo članstva: 1. oktobra o zgodovini KPJ in 15. oktobra o referatu tovariša Kardelja na V. kongresu KPJ.

Dne 22. oktobra smo imeli proslavo v proslavo I. kongresa ESJ. Na dnevnem redu je bil referat o pomenu kongresa, dalje poročilo o prostovoljnem delu in dve recitaciji. S proslave smo odposlali resolucijo I. kongresu ESJ.

Dne 27. oktobra smo priredili umetniško prireditev.

Oktobra je komisija priskrbela stole za dvorano. — Propagirali smo udeležbo na koncertu društva Jože Moškrič.

**Tarifa in tekmovanje.** — Komisija je predložila vodstvu podjetja osem predlogov iz vrst delavcev. Delavci so predlagali izboljšanje organizacije dela; predlogi so bili takoj uresničeni. Posrečilo se nam je odpraviti birokratično poslovanje v skladišču. Prepričali smo se, ali so bili uresničeni sklepi zadnje proizvodne konference. Kolektiv se je zavezal, da bo do 10. novembra (do začetka kongresa KPS) izpolnil proizvodni plan. V dneh kongresa ESJ so člani delali prostovoljno v podjetju in na stavbiščih.

Strokovni tečaj se nadaljuje. Prirejani so bili tečaji: tečaj za slovenščino in odpravo revizij ter napak pri stavljenju (3 predavanja); za stavljenje not (dvakrat) in tečaj za knjigoveze (trikrat). Komisija je začela zbirati strokovno literaturo, ki bo v pomoč mladim tovarišem.

V preteklem mesecu so bile korigirane norme v strojni stavnici, knjigovoznici in kemigrafiji. Nepravilnosti, ki jih je povzročilo vodstvo podjetja, so bile takoj odpravljene.

Komisija je reševala vprašanje plač korektorjev; vprašanje je rešila tako, kakor je rešeno pri Slov. poročevalcu.

**Komisija za zaščito dela.** — Oktobra so bile uvedene naslednje izboljšave:

V spodnji knjigotiskarski strojnici so sezidali opečno steno namesto dosedanje lesene. Priskrbeli so nove ventilatorje, ki so jih montirali v litografski strojnici, v brusilnici bakrotiska, knjigovoznici, knjigotiskarski strojnici in stereotipiji. V litografski strojnici so name-

stili nove zvončaste senčnike na svetilkah. Osnazili in prebelili so vratarjevo ložo. V korektorski sobi so namestili nov radiator. Preslikali so uredniške prostore. Strežno osebje v menzi je dobilo halje. — Prostore v podjetju je pregledala komisija za inspekcijo dela. Dala je navodila za izboljšave in odpravo pomanjklivosti.

**Komisija za preskrbo.** — Komisija je oktobra razdelila med članstvo 45 kub. metrov drv, 4488 kg zelja, 228 litrov vina, 80 rut, 1400 britvic in 500 kg marmelade.

**Fizkultura.** — Odbojka: za sindikalno prvenstvo je bilo odigranih 8 tekem. — V končnem plasmaju smo zasedli 7. mesto. V predkongresnem tekmovanju, ki ga je napovedal »Slovenski poročevalec«, smo zmagali.

Lahka atletika: na tekmovanju za grafično prvenstvo v Celju smo dosegli naslednje rezultate: moški, peterboj I. mesto; ženske, troboj I. mesto; posamezno: moški 100 in 400 m I. mesto; ženske 60 m in met pentlje I. mesto; balkanska štafeta I. mesto; jesenski kros 4. in 5. mesto.

Namizni tenis: Odigrana je bila samo tekma med »Ljudsko pravico« in Mariborsko tiskarno. Zmagala je LP s 5:0.

Nogomet: Oktobra smo sodelovali v tekmi za trening s FD Krimom. Zmagal je Krim 2:1. Sodelovali smo na grafičnem prvenstvu v Celju. Zasedli smo 2. mesto.

## KAJ JE Z DRUŽBENO KONTROLO?

Peti plenum CO Enotnih sindikatov Jugoslavije je med drugim sprejel sklep, da morajo tudi sindikalne organizacije sistematično kontrolirati delavsko preskrbo ter da je treba v ta namen organizirati družbeno kontrolo pri komisijah za preskrbo in stanovanja. Centralni odbor je izdal navodilo za delovanje in organizacijo družbene kontrole. Kontrolo bi morali uvesti pri vseh sindikalnih podružnicah, ki popolnoma ali deloma oskrbujejo delavstvo.

Kontrolorje volj sindikalno članstvo na rednih konferencah, predlaga jih pa upravni odbor podružnice. Glasovanje je javno. Upravni odbor določi na seji število kontrolorjev za vse stroke preskrbe po številu zaposlenih delavcev. Mandat kontrolorjev traja pol leta.

Glavna naloga družbene kontrole je, da pomaga komisiji za preskrbo in stanovanje kontrolirati delavsko preskrbo.

Kontrolorji opravljajo vse delo prostovoljno izven delovnega časa. Vse napake in nepravilnosti, ki jih odkrijejo, morajo čimprej odpraviti. O večjih napakah morajo sestaviti zapisnik in ga poslati odboru sindikalne podružnice. Najboljši način dela družbene kontrole je, če imajo kontrolorji stalen stik z delavci in nameščenci, ki so zaposleni z delavsko preskrbo.

V podjetjih in ustanovah, kjer je organizirana delavska preskrba, bi morali takoj uvesti družbeno kontrolo. Kjer je v družbeni kontroli čim več zavednih delavcev, se tem težje vrinejo napake. Z družbeno kontrolo je mogoče že vnaprej odpraviti razne napake. Kontrolorji lahko mnogo koristijo svojemu delovnemu kolektivu.

Anton Zrnec

# Plenum po reorganizaciji upravnega odbora

Praden se je naš upravni odbor letos reorganiziral, je bil 10. avgusta plenum; udeležiti bi se ga morali razen članov upravnega in nadzornega odbora tudi delavci komisij in grupni referenti. Udeležba pa ni bila nič večja, kakor če bi imel upravni odbor le redno sejo. Plenum je predvsem pokazal, da je zavladalo v naši podružnici še večje mrtvilo, čeprav je bilo iz poročil posameznih komisij razvidno, da so komisije vendar več ali manj delale. V sredo 25. t. m. je pa bil prvi plenum po reorganizaciji upravnega odbora. To je bil v resnici plenum že po udeležbi naših sindikalnih delavcev. Zbrali smo se v veliki dvorani, ki je bila približno do tretjine zasedena.

## KATERA PANOGA SINDIKALNEGA DELA JE POGLAIVITNA?

Po nagovoru tov. predsednika M. Možine, ki je pozdravil zastopnika višjih sindikalnih forumov, za GO tov. Jarca in za krajevni odbor tov. V. Kralja, je najprej poročal o nalogah kulturno-prosvetnega dela predsednik kulturno-prosvetne komisije tov. Fr. Svetic. Pozneje med razpravo so ponovno naglašali, kako silno pomembno in potrebno je kulturno-prosvetno delo zlasti še v naši podružnici. Iz diskusije je izzvenelo, da delavci kulturno-prosvetne komisije ne uživajo dovolj podpore prav od tistih tovarišev, ki bi bili poklicani pomagati najbolj po svoji višji ideološki in kulturni ravni.

## KULTURNO-PROSVETNA KOMISIJA IN ČLANSTVO

Iz poročila predsednika kulturno-prosvetne komisije je pa razvidno, kako silno obsežne so naloge te komisije in da je potrebna cela vrsta organizacijskih prijemov. Prvi kongres ESJ je naložil sindikalnim organizacijam na področju kulturno-prosvetnega dela dolgo vrsto zelo odgovornih nalog, ki jih je tov. Svetic razčlenil in prikazal v luči našega dela. Izkazalo se je zlasti, da komisija ne more doseči zadovoljivih uspehov, ker nimamo dobrega (prav za prav niti slabega) agitacijskega aktiva, ki bi deloval v neposrednem stiku s članstvom. Mnogo našega članstva je apolitičnega. Komisija nikakor ne zanemari ideološke vzgoje članstva, toda doslej še nismo našli načina, kako bi večino članstva pritegnili k ideološko-političnemu izobraževanju in delu. Komisija prireja predavanja in druge prireditve. Udeležba je pa tako slaba, da se vprašujemo, za koga je bila prireditve prav za prav prirejena. Podružnica prejema sindikalni tisk (»Rad«, »Grafički rad«, »Delavsko enotnost«), članstvo se pa tega, svojega tiska otepa. (Na plenumu ni nihče omenil, kako slabo sodeluje članstvo pri našem notranjem sindikalnem glasilu.)

## MNOGO DELA — MALO USPEHOV

Iz poročila predsednika kulturno-prosvetne komisije je mogoče posneti, da komisija sicer mnogo dela, da so pa njeni uspehi v primeri s tem delom mnogo premajhni. Vsiljuje se vprašanje, kaj bi komisija še mogla in morala narediti. Naša podružnica ima precej sredstev za svoje kulturno-prosvetno delo, tako da bi jo marsikatera druga zavidala: rdeči kotiček s knjižnico in čitalnico, svoj vestnik, veliko dvorano... Velika večina članstva se pa za vse to niti ne zmeni — številne dobre knjige ležijo že nad leto dni skoraj nedotaknjene. V vestnik dopisuje le nekaj ljudi izmed 450 pismenih. To se kaže na drugi strani: pri nas še

ne poznamo pravega socialističnega odnosa do dela; premalo se zanimamo za izpolnjevanje petletke; na sindikat in njegovo delo gledamo, kakor da je to samo stvar ozkega kroga ljudi — upravnega odbora; ne razumemo še dovolj, da je podjetje, kjer delamo, naše in da so naši delovni uspehi v našo posredno in neposredno korist.

## ZAKAJ NISMO DOSEGLI VEČJIH USPEHOV S TEKMOVANJI?

Predsednik komisije za tekmovanja in tarifo tov. J. Paradiž je govoril o vseh nalogah in vprašanjih — ki jih res ni malo — te komisije. Predvsem je razčlenil celo vrsto tekmovanj, ki jih je komisija organizirala letos (in sicer predkongresna in kongresna, o katerih v našem vestniku redno poročamo). V predkongresnem tekmovanju v počastitev V. kongresa KPJ je naša podružnica dosegla drugo mesto (za »Slov. poročevalcem«), v tekmovanju v počastitev I. kongresa ESJ je pa zdrknila na tretje mesto. Tudi druga tekmovanja niso bila zadovoljiva, razen zadnjega enodnevnega v počastitev II. kongresa KPS. To tekmovanje je bilo menda uspešnejše, ker je bilo mnogo skrbneje pripravljeno in ker ni bilo nobenih ovir v proizvodnji, saj zdaj ne primanjkuje dela in materiala.

## ZAKAJ NIMAMO VEČ UDARNIKOV?

Predsednik tekmovalne komisije je odgovoril na to vprašanje za ugotovitvijo, da so bile v zadnjem času norme že večkrat korigirane in da so pogoji za doseg naslova udarnika pri nas mnogo težji. Zato sta bila proglašena doslej v tem razdobju le dva udarnika. — Dotaknil se je kritično obratnih proizvodnih konferenc, ki so pri nas precej zgrešene; na njih bi morali razpravljati predvsem o novih delovnih načinih in predlogih delavcev za izboljšanje ter racionalizacijo, ne pa o zadevah, ki jih mora operativno urejevati vodstvo podjetja. — Med komisijo in pisarno bi bila potrebna tesnejša povezava; pisarna naj bi pomagala s statistično službo; tekmovanja bi naj ne bila omejena le na proizvodne oddelke, temveč bi naj zajela tudi pisarne, ki bi naj po svoji strani pripomogla k popolnejšemu uspehu tekmovanj. Po zgledu tiskarne Slov. poročevalca bi naj tudi pri nas uvedli v oddelkih kontrolne knjige, kamor bi delavci vpisovali napake pri prevzemu dela iz drugih oddelkov. — Končno je poročevalca govoril še o vzgoji kadra in kaj bi bilo treba ukreniti na podlagi preizkusnih izpitov vajencev v oddelkih.

## PRESKRBA, SOCIALNO SKRBTSTVO, DELOVNA ZAŠČITA

O delu drugih komisij je poročal predsednik upravnega odbora tov. Možina. Pohvalil je delo novega referenta za preskrbo tov. Fr. Metlarja. Ugotovil je, da ni naloga sindikata ukvarjati se z nakupovanjem in iskanjem blaga za preskrbo. Zato bo moralo to delo poslej prevzeti podjetje, in sicer tudi finančno. Naloga podružnice je samo nadzirati preskrbo in predložiti razdelilnik, kakor je pozneje naglasil zastopnik GO tov. Jarca. — Zaživela je tudi stanovanjska komisija. Zbrani so vsi podatki o potrebah in stanovanjskih razmerah našega članstva. Podjetje bo prihodnje leto zidalo 12-stanovanjsko hišo in nadzidalo hišo na Poljanskem nasipu. To bo treba upoštevati pri organizaciji prostovoljnega dela prihodnje leto. — Komisija za socialno

skrbstvo in dopuste je pravilno razdelila naloge za počitniške domove in podpore. Bila je pa še premalo prožna in ne dovolj povezana s komisijo za delovno zaščito. Posvečati bo treba mnogo večjo pozornost vprašanjem zdravstvenih razmer članstva. — Komisija za delovno in higiensko zaščito uspešno izpolnjuje svoje naloge in je dosegla precej uspehov, kolikor je bilo pač mogoče. Pregled komisije za inspekcijo dela v podjetju je pokazal, da je precej pomanjkljivosti (o njih govorimo na drugem mestu.) Rešiti je treba še vprašanje delavskega inspektorja, ki ga bomo morali izvoliti na posebnih volitvah. — Razgibala se je tudi fizikurna komisija. V načrtu je ustanovitev FD Grafičar, ki bo prevzelo precej fizikurnega dela, doslej omejenega predvsem na sindikalni fizikurni aktiv. — Uspešno je začela delovati tudi »Ljudska tehnika«, ki ima pri nas ugodne pogoje za razvoj. — Po reorganizaciji mladinske organizacije bo mogoče bolje živiti tudi delo med mladino v našem podjetju.

## ORGANIZACIJSKO DELO

Tajnik upravnega odbora tov. J. Neuman je v organizacijskem poročilu opozoril na glavne naloge in vprašanja naše podružnice. Po grupah je najboljši oddelek strojnica knjigotiska, kjer imajo redno sestanke (tudi tarifne komisije) in kjer nadzirajo izpolnjevanje sklepov. Primer nedelavnosti pa nudi grupa klišarne. Potrebno je, da bi se bakroretuša in jedkalknica osamosvojili. Knjižgovoznica je bila lani delavnejša. Neproduktivni oddelki nimajo rednih sestankov. Restavracija (menza) nima grupnega poverjenika.

## SKLEPI

Po organizacijskem poročilu se je začela diskusija, ki je pa bila na splošno omejena le na funkcionarje upravnega odbora. Ali grupni poverjeniki ne morejo res nič povedati? Morda je naše sindikalno delo na slabih nogah prav predvsem zaradi tega, ker niso žive osnovne celice sindikata — grupe. Tajnik je zato pravilno predlagal naslednje sklepe: pomembne komisije naj imajo svoje člane v vseh oddelkih ali grupah; grupe je treba organizacijsko postaviti na noge; grupni poverjenik naj sklicuje sestanke aktiva (kakor v knjižgovoznici); grupe naj iščejo pomoč pri oddelkovodjih in komisijah (kakor v strojnici); izboljšati je treba propagandno delo na splošno; pritegniti mladino v komisije; v tekmovanjih tudi stremeti po izboljšanju delovne discipline. Tov. Paradiž je še predlagal: večji nadzor nad vajenci; v oddelkovnih tarifnih komisijah, ki naj rešujejo spore glede norm in mezd, morajo sodelovati najboljši delavci oddelkov; do 27. t. m. bi naj prevzemali individualne tekmovalne obveznosti. Neumanov predlog: sklicati članske sestanke o plenumu po oddelkih, prenesti sklepe in razgovor o tekmovanju.

Ko so bili sprejeti sklepi, je predsednik tov. Možina ob zaključku naglasil, da delo plenuma vendar ni bilo zaman. Ugotovitve in zaključki bodo nudili boljšo podlago za nadaljnje delo naše podružnice.

Da bo delo plenuma rodilo zares primerne sadove, bodo morali grupni poverjeniki primerno tolmачiti svojim grupam poročila, diskusijo in sklepe. Vsekakor pa bi bilo tudi treba pregledovati, kako bomo sklepe izpolnjevali. Zakaj naša podružnica je sprejela že mnogo dobrih sklepov, ki smo jih pa — pozabili.

## Obveznost za prostovoljno delo smo presegli

Štab delovne brigade naše podružnice poroča o naših uspehih pri prostovoljnem delu letos:

Kakor se zaveda delovno ljudstvo vse Jugoslavije, da je treba na vseh področjih napeti vse sile za izpolnitev številnih delovnih nalog, tako je tudi naš delovni kolektiv pri izpolnjevanju obveznosti, da opravimo določeno število prostovoljnih delovnih ur, pokazal svojo zavednost. Ponosni smemo biti, da smo ob kongresu KPS ne le izpolnili, temveč tudi presegli celotno obveznost. Oktobra smo opravili 2321 ur. Novembra smo do srede meseca opravili 420 ur. Mimogrede naj omenimo, da je 11. novembra 44 tovarišev in tovarišic knjigovoznice delalo popoldne nadure v počastitev II. kongresa KPS. Delali so skupaj 165 delovnih ur za normalno plačo.

Do 1. novembra smo opravili skupno 15.195 delovnih ur. Obveznost smo do 16. t. m. presegli za 533 ur, ker se nam je upoštevalo, da so številne tovarišice, ki bi sicer delale v naši brigadi, opravile v mladinskih brigadah več sto ur.

Bitka za izpolnitev obveznosti je bila huda zlasti v tem mesecu. Brigada si je zelo prizadevala, da bi izpolnili in presegli obveznost. Dne 12. t. m. nas je delalo na Ambroževem trgu nad 50, tako da smo opravili 162 delovnih ur.

## Zakaj smo nezadovoljni z restavracijo

Ko se je naša menza preimenovala v restavracijo, se je hrana izboljšala. Kakor pa kaže, večina abonentov ni zadovoljna. Vsi sicer ne godrnjajo, nikakor pa niso nezadovoljni le tisti, ki dajejo stalno duška nezadovoljnosti. Toda, čeprav bi bili nezadovoljni le nekateri, bi bilo treba raziskati vzroke nezadovoljnosti. Zakaj?

Predvsem zaradi tega, ker je danes pri nas samo v interesu naših razrednih sovražnikov, da se kjer koli širi nezadovoljnost. Zato, ker je v interesu naše skupnosti, da odpravljamo povsod vzroke nezadovoljnosti. Tudi zato, ker je dolžnost slehernega zavednega delovnega človeka skrbeti, da pravilno rešujemo vsa vprašanja, ki posegajo v družbeno življenje. Zato, ker ne smemo ravnodušno ali celo malomarno trpeti uobene malomarnosti, ki škoduje delovnim ljudem in ovira naša stremjenja, da bi čim prej dosegli višji življenjski standard.

Nekateri pa odgovarjajo: Saj je vendar znano, zakaj abonenti naše restavracije godrnjajo! Večina jih ni zadovoljna predvsem zaradi strženja živilskih nakaznic. Toda uprava se ravna strogo po predpisih.

Zares, vsaj nekateri abonenti vedo, da so v zvezi z ustanovitvijo delavsko-nameščenskih restavracij izšli posebni predpisi. Vedo pa tudi, da je bil namen vseh teh predpisov delavcem in nameščencem zagotoviti v resnici boljše in obilnejšo hrano, kakor so jo imeli v prejšnjih menzah. Prav zaradi tega so se menze spremenile v restavracije. Zares se je tudi hrana v naši restavraciji izboljšala — kar bodi ponovno naglašeno. Nikakor pa ne smemo spričo vsega tega prezreti tudi, da je bila velika večina abonentov bolj zadovoljna s prejšnjo preskrbo s kruhom. Preskrba s kruhom se namreč po preobrazbi naše menze v restavracijo ni

Da smo dosegli tako lepe uspehe, gre zasluga zlasti tudi posameznim tovarišem in tovarišicam, ki so delali samostojno. Tako je tovarišica Albina Kramar (litografija) delala 127 ur in Ivan Srakar 106 ur.

Upoštevati je treba, da se je iz naše delovne brigade udeležilo več tovarišic velikih akcij v delovnih brigadah, n. pr. na pionirski progi, pri zbirnem kanalu, v Novem Beogradu in Železniku. Zavezale so se, da bodo v našem kolektivu opravile 300 ur; čeprav so delale v mladinskih brigadah, so opravile precej ur tudi v okvirju naše brigade.

Ko govorimo o uspehih, ne smemo pozabiti, da je treba čim bolj preseči našo obveznost. Primerno moramo z delovnimi uspehi proslaviti tudi letošnji 29. november, ko obhajamo petletnico zgodovinskih sklepov AVNOJ-a. Tudi posledje se bomo marljivo udeleževali prostovoljnega dela, dokler bo mogoče delati na stavbiščih. Zgled nam naj bodo posamezni tovariši in tovarišice, ki so kljub temu, da so izpolnili svojo obveznost, še dalje hodili delat.

Naš delovni kolektiv je letos prejel nad 120 značk in priznanj za prostovoljno delo. Ta mesec prejmemo dve znački I. reda in po eno srebrno in bronasto.

Za štab delovne brigade:  
A. Zrnc.

izboljšala, ampak celo poslabšala. Namen uredbe in drugih predpisov o delavsko - nameščenskih restavracijah nedvoumno ni bil, da bi se hrana izboljšala na račun poslabšanja preskrbe s kruhom. Nobena uprava delavsko - nameščenske restavracije ne sme tega prezreti in se ne izgovarjati, češ krivi so le predpisi, ne pa mi! Gre za to, da uprava predpise uporablja v njihovem smislu, to se pravi tako, da se bo hrana abonentov s kruhom vred izboljšala. Vsekakor pa smejo abonenti zahtevati, da prejemaajo tudi posledje vsaj toliko kruha in ne slabšega kakor so ga prejemale, dokler so se še hranili v menzi.

Konkretno: v naši delavsko-nameščenski restavraciji ti odstrižejo odrezke za kruh, ki ti ga dajejo s kosilom in večerjo; abonent si ne more sam po svojih potrebah in uvidevnosti kupovati kruha. Ne more si izbirati, da bi kruh kupoval, kjer bi mu bolje prijalo; ne more izbirati med svežim in starim kruhom; ne more namesto kruha kupovati moke; mora — hočeš nočeš porabiti vse odrezke za kruh, najsi kruh je ali ne; ne more si kupiti kruha, če zaradi bolezn ali kakršnega koli vzroka ne more priti v restavracijo jest. Uprava restavracije pa mora za vsak dan vzeti kruh za vse abonente, najsi ga vsi jedo ali ne, čeprav gre zaradi tega več ali manj kruha v škodo, ker ga nekateri pri kosilu ali večerji ne jedo.

In še bolj konkretno: Kosi kruha, ki jih prejemo v restavraciji, so precej različni. Nihče ne ve, ali mu gre 10, 15 ali 20 dkg kruha. Marsikomu se zdi, da mu režejo mnogo preskopo kruh. Nekateri pa odmerjeni kruh pokvari — bodisi da ga samo načnejo že v jedilnici, ali pa pozneje vzamejo iz žepa in vržejo v predal, kjer splesni. Marsikomu se pa ne zdi le, temveč prav

dobro ve, da ne ustreza tudi kakovost kruha v naši restavraciji. Ne govorimo le o tem, kako je ta kruh pečen: gre predvsem za to, da ta kruh ni pečen v pravilnem, predpisanem razmerju med koruzno in enotno moko. V tednu od 7. do 14. t. m. smo se vpraševali, ali se je razmerje moke spet spremenilo po novih predpisih. Toda nobeni novi predpisi niso bili objavljeni, čeprav je bil naš kruh rumen zaradi koruzne moke. Mestna pekarija je medtem prodajala kruh iz dobre enotne moke. Vprašali smo se: Ali ni uprava restavracije dolžna protestirati pri pekarnskem podjetju, brž ko dobi slab kruh? Kdo je pa odgovoren, če uprava sama zakrivi, da je kruh slab? Ali nekatere uprave res dajejo pekarnam za peko kruha presejano moko? Vsega tega ne vemo; prav dobro pa vemo, da smo jedli slabši kruh kakor tedaj, ko smo ga še sami kupovali v pekarnah.

Še konkretna vprašanja: Ali že samo vprašanje našega vsakdanjega kruha v naši restavraciji ne zasluži, da bi se pozanimali za vzroke nezadovoljnosti abonentov? Ali sme katera koli uprava delavsko-nameščenske restavracije svojim abonentom zmanjševati obroke kruha in poslabševati kakovost kruha? Zakaj ni imela naša menza nikdar niti enega samega sestanka abonentov? Zakaj sedanja naša restavracija ne skliče sestanka? Zakaj leži pritožna knjiga v pisarni in ne v samem obratu?

Tudi zelo konkretna vprašanja: Ali naše osebje z upravo vred pozna med drugim tudi pravila o poslovanju delavsko-nameščenskih restavracij? Člen 12 teh pravil se glasi: »Upravnik delavsko-nameščenske restavracije in vse v restavraciji zaposleno osebje se mora podrobno seznaniti s predpisi teh pravil, na njihovi podlagi razvijati svojo organizacijo in po njih prilagajevati poslovanje ter vse delo.«

Ali je naši upravi znan 14. člen pravil? Glasi se: »Na predlog abonentov ali sindikalne podružnice ali ustanovitelja je treba redno, najmanj enkrat mesečno prirejati sestanke vseh abonentov. Itd.«

Po 9. členu pravil »mora biti upravnik restavracije ali njegov namestnik med časom dajanja hrane v jedilnici. Abonenti se obračajo z vsemi reklamacijami nanj.«

Še tole! 41. člen določa: »Upravnik restavracije sestavlja skupaj z glavnim kuharjem jedilnik za 15 dni vnaprej, tako da mora biti sestavljen tri dni pred časom, ko začne veljati.«

V 52. členu je pa med drugim rečeno: »V vsaki delavsko-nameščenski restavraciji mora biti pripravljena suha hrana za abonente, ki jim izjemno ni mogoče priti jest pravočasno, kakor tudi za abonente, ki odhajajo na službeno potovanje ali se s potovanjem vrnejo v času, ko se kuhane jedi ne izdajajo.«

To je pa samo nekaj vprašanj, ki bi jih moral obravnavati na sestanku abonentov. Kdaj bo sklican pri nas prvi? (Sklican je bil 24. t. m., ko je bil ta članek že postavljen.)

Fr. Slokan

**Nadaljujmo prostovoljno delo po 29. novembru!**

## UGOTOVITVE KOMISIJE INSPEKCIJE ZA DELO

Kakor smo poročali, je komisija za inspekcijo dela odkrila v naših oddelkih več napak. Tu so naštet; hkrati so določeni ukrepi in roki, do kdaj je treba napake odpraviti.

**1. Ročna stavnica** je zaprašena s svinčenim prahom. Sesalni aparat je pokvarjen ter je temeljito čiščenje onemogočeno. Popraviti se mora ta aparat ali priskrbeti novega do 20. II. 1949.

**2. V strojnici in knjigovoznici** je treba zasteklit okna s šipami, ki so že dobavljene, do 30. II. 1948.

**3. Za vse ostale oddelke**, kjer manjkajo šipe v oknih in niso še dobavljene, jih je treba priskrbeti in okna zasteklit do 30. IX. 1949.

**4. V tiskarski strojnici** so nekateri stroji, ki imajo premalo zavarovana jermena in kalute. Tako se morata zavarovati jermena in kaluta z žično mrežo v celoti pri brzotiskarskih strojih znamke Frankental in Fjerno ter pri rezalnem stroju znamke Karel Krause do 30. decembra letos.

**5. V spodnji knjigotiskarski strojnici** je treba zavarovati zobata kolesa s primernim pločevinastim pokrovom pri stroju Kaiser Söhne št. 1657 in zavarovati pogonsko kolo do njegove višine z žično mrežo, in sicer do 30. decembra t. l.

**6. V oddelku rotacije** se zaščitna vrata pri dvigalu ne zapirajo. Zaradi varnosti je treba ta vrata popraviti, da se bodo brezhibno odpirala in zapirala. To je treba opraviti do 30. t. m.

**7. V prostoru za centralno kurjavo** je treba, da se montira dvigalo za odvoz ogorkov, ki jih mora zdaj kurjač nositi na hrbtu. To mora biti urejeno do 30. IX. 1949.

**8. V mehanični delavci** nima šmirkova plošča pri velikem brusilnem stroju zaščitne naprave. Zavarovati je treba to ploščo s kovinskim okrovom. To je treba urediti do 30. XII. 1948.

**9. V skladišču papirja** v prvem nadstropju je za varnost pred požari premalo poskrbljeno. Priskrbeti je treba za ta prostor še minimaks in ga namestiti v bližini vrat. To je treba urediti do 30. I. 1949.

**10. Električna napeljava** je v nekaterih oddelkih provizorično urejena, tako da so dovodne žice speljane po steni, zlasti v litografski strojnici in brusilnici. Vse dovodne žice, ki so še prosto speljane, je treba napeljati po cevih do 30. V. 1949.

**11. V kopalnici** je električno stikalo nameščeno na notranji strani stene kopalnice, električna žarnica pa je pritrjena na kovinski nastavek, ki je pritrjen na stransko steno in je dosegljiv z roko, kar je oboje smrtno nevarno. Premestiti je treba stikalo na zunanjo stran stene in namestiti žarnico v nastavek, ki ne prevaja električnega toka. To je treba urediti do 30. t. m.

**12. V stereotipiji** je nameščena električna stikalna plošča, katera nima na straneh okrova, tako da se je mogoče z roko dotakniti neizolirane električne žice, kar povzroči nezgodo. Napraviti je treba primeren okrov do 30. t. m.

**13. Na vseh ostalih električnih stikalnih ploščah** v drugih oddelkih je treba prav tako zavarovati stranske dele z okrovi do 30. III. 1949.

**14. V stereotipiji** je treba pri topilnem kotlu za vlivanje rotacijskih plošč namestiti odvajalno cev, ventilator, da se bodo svinčeni hlapi bolje odvajali. Prav

tako je treba v tem oddelku zakrpati betonski tlak, da bo mogoče lažje čistiti svinčene odpadke. To je treba urediti do 30. III. 1949.

**15. Umivalnice** v vseh oddelkih tiskarne so urejene samo na mrzlo vodo. Ker se skoraj v vseh oddelkih dela s svincom ali z jedkimi snovmi, je treba napeljati toplo vodo v vse umivalnice. Prav tako se morajo dosedanja nehigienična umivalna korita zamenjati s higieničnimi betonskimi koriti. Vse to je treba urediti do 30. X. 1949.

**16. Ventilacijske naprave** so v vseh oddelkih nepravilno urejene, tako da izsesavajo samo zrak iz oddelkov, niso pa urejene, da bi vsrkavale svežega. Poklicati je treba strokovnjaka, ki bo napravil načrte za ureditev vseh ventilacijskih naprav in se dogovoriti, v kolikem času bi bilo mogoče to preureditev napraviti. Načrte se mora predložiti poverjeništvu za delo, za kar se bo izdala posebna odločba za to preureditev. To je opraviti do 30. XII. 1948.

**17. V oddelkih bakrotisk, brusilnica, jedkavnica, litografija, kopirnica in klišarna** delajo zaposleni v mokrem in s snovmi, ki razkrajajo obleko. Priskrbeti se mora po teh oddelkih zaposlenim gumijaste škornje in gumijaste predpasnike. Soferjem, ki pa izpirajo avtomobile, pa samo gumijaste škornje. To je urediti do 30. I. 1949.

**18. Vse sedanje garderobne omarice** je treba urediti, da jih bo mogoče zaklepati in prezračevati (zamrežena odprtina na zgornjih in spodnjih delih vrat). To je treba urediti do 30. III. 1949.

**19. Za vse delavce**, ki še nimajo garderobnih omar, jih je treba priskrbeti. Te omarice morajo biti narejene po obstoječih predpisih. To je treba urediti do 30. V. 1949.

**20. V oddelkih**, kjer so nameščene električne žarnice s plitvimi senčniki ali so celo brez njih, kar kvarno vpliva na oči zaposlenih, je treba na vse te električne svetilke, ki so nameščene v višini 2 m, namestiti globoke senčnike. To je treba urediti do 30. III. 1949.

**21. V oddelku retuše bakrotiska** je prostor slabo ogrevan. Za ta oddelek je treba priskrbeti električno peč. To je treba urediti do 30. t. m.

**22. V oddelkih stereotipija, mehanična delavnica in prostor za centralno kurjavo** so stene močno zamazane, potemnele in zaprašene. Pobeliti se morajo vsi ti prostori, nadalje vsi prostori, ki niso bili pobeljeni letos, in vsi prostori, v katerih se dela s svincom, ne glede, ali so bili beljeni letos ali ne. To je treba urediti do 30. IX. 1949.

**23. Delovnih prostorov** ne snajžijo dovolj, kar kvarno vpliva na zdravje zaposlenih. Uprava podjetja mora zaradi boljšega čiščenja teh prostorov namestiti še 4 stalne snažilke. To je treba urediti do 30. XII. 1948.

**24. Za vse delavstvo**, ki dela pri delih, za katere določa uredba zaščitno obleko, je treba obleke priskrbeti, jih redno menjati in prati. To mora biti urejeno do 30. IX. 1949.

**25. Vsa stranišča**, ki so pleskana s temnimi barvami, je treba pleskati s svetlo oljnato barvo. To je treba urediti do 30. I. 1949.

**26. Za ročno stavnico** je treba priskrbeti prostor za ureditev kopalnice, v kateri je treba namestiti najmanj dve prihi.

Kopalnica mora biti urejena na mrzlo in toplo vodo. To mora biti urejeno do 30. IX. 1949.

**27. V vseh oddelkih, hodnikih in stopniščih** občutno primanjkuje pljuvalnikov. Priskrbeti je treba primerno število pljuvalnikov za vse delovne prostore, hodnike in stopnišča. To je treba urediti do 30. III. 1949.

**28. Za vse osebe**, ki je zaposleno pri obločnicah, je treba priskrbeti zaščitne naočnike do 30. III. 1949.

**29. Da se ugotovi zdravstveno stanje vseh uslužbencev**, ki so bili na zadnjem zdravniškem pregledu pregledani, mora referent za socialno zavarovanje stopiti v stik z zavodom za soc. zavarovanje, dobiti podatke in imena obolelih delavcev. Uprava podjetja pa mora skupno s sindikalno podružnico oboje delavce razporediti na manj nevarnih delih in jih vse splošno zaščititi. To je treba urediti do 30. XII. 1948.

**30. Za vse delavstvo**, ki ima opravka pri delu z bencinom, bencolom ali z drugimi jedkimi snovmi, ki razjedajo kožo na rokah, je treba nabaviti zaščitno mazilo, ki bo varovalo kožo. Poleg tega je treba priskrbeti delavstvu potrebno količino mila za umivanje rok. To je treba opraviti do 30. XII. 1948.

**31. Garderobni prostor** za knjigovodske delavce ni ogrevan. Namestiti je v ta prostor ognjavnarovo ogrevalno peč do 30. XII. 1948.

**32. V obratni menzi** je posoda za kuhanje hrane močno obrabljena, tako da odpada email, kar lahko povzroča obolenje. Prav tako morajo abonenti čakati na postrežbo zaradi pomanjkanja jedilnega pribora, zlasti krožnikov. Uprava podjetja mora priskrbeti za obratno menzo dovolj emailirane posode in najmanj 200 krožnikov. To je treba urediti do 30. XII. 1948.

**33. Za strežno in kuhinjsko osebje** je treba priskrbeti bele naglavne rute, ki jih mora osebje stalno nositi. To je treba urediti do 30. t. m.

## DVIGALO - ZVONEC - ORGLICE

V prejšnji številki našega glasila je bil priobčen zelo dober in umesten članek, ki nazorno dokazuje, kakšen odnos imajo delovni ljudje do dela in kako jih boli vsaka brez potrebe izgubljena ura.

Vsekakor je bilo izgubljenih mnogo delovnih ur, ker ni bila urejena zadeva z dvigalom. Članek bi rad samo toliko popravil, da ni glavna krivda v tem, ker dvigala niso uporabljali zaradi zamašene zvonca; dvigalo ne deluje zaradi tega, ker ni vrvi. Stara vrv se je utrgala že pred dobrim mesecem. To so sporočili vodstvu podjetja. Uspeh je bil, da so mehaniki staro vrv pobrali, nove pa niso namestili. Naloga vodstva podjetja je, da potrebno vrv čimprej priskrbi.

Kar se pa tiče zvonca, je stvar popolnoma druga. Predlog, ki je omenjen v članku, je zelo dober in sprejemljiv. Zelo se čudim, zakaj ne uporabljajo zdaj načina, ki je bil v rabi nekdanj. Prizadeti ljudje se izgovarjajo, češ da so strojniki predolgo zvonili, tako da je zvonjenje šlo na živce. Baje pa zvonec po osvoboditvi sploh ne deluje.

Naš sindikalni funkcionar, ki je zelo uvideven mož, je našel pametno rešitev. Namesto prokletega zvonca bi naj vodstvo podjetja montiralo takšne orglice, kakršne imajo pevovodje. Tako bi bili tudi slabi živci zavarovani. —J—

## Ljudska tehnika v naši podružnici

Prejšnji mesec so bili po vsej Sloveniji občni zbori nove organizacije Ljudske tehnike. Ljudska tehnika ima velik pomen, zakaj odločilno bo vplivala na rast našega strokovnega kadra. Prav vzgoja strokovnega kadra je glavni namen Ljudske tehnike.

Med petletko se bodo morali usposobiti številni: šoferji, mehaniki, konstrukterji, fotografi itd. V okviru Ljudske tehnike delujejo krožki za posamezne tehnične in industrijske stroke. V krožkih pa tudi študiramo razne tehnične in druge izboljšave, preizkušamo izume in racionalizatorske predloge.

Ljudska tehnika igra tudi pomembno vlogo v predvojaški vzgoji. Mladinci se seznanijo z osnovnimi elementi tehnike. Z razmeroma visokim tehničnim znanjem v armadi laže sledijo pouku in hitreje napredujejo.

V tovarnah, ustanovah, šolah itd. se ustanavljajo klubi Ljudske tehnike. Klub je osnovna organizacija, ki deluje na prostovoljni podlagi svojega članstva. Ustanavljanje klubov podpirajo množične organizacije. V odboru Ljudske tehnike deluje 5-10 ljudi (predsednik, tajnik, blagajnik, gospodar in člani).

Član kluba lahko postane vsak državljan, ki je izpolnil 14. leto in uživa državljske pravice ter je pripravljen izpolnjevati pravila. Članarina znaša 2 do 5 din na mesec.

Klubi imajo svoje krožke v delavnicah, laboratorijih, kabinetih itd. — predvsem tam, kjer je potrebno njegovo delovanje in kjer se članstvo posveti tej ali oni tehnični stroki. V okvir njihovega dela spadajo tečaji, predavanja, prireditve, diskusijski sestanki in praktično delo. Krožki se ustanavljajo na pobudo članstva ali uprave, in

sicer po panogah: strojni, kemični, letalski, radioamaterski, fotoamaterski itd. Člani kluba lahko delajo v več krožkih. Krožki imajo svoje voditelje. Vodstvo se lahko razširi na 3-5 članov.

Na pobudo sindikalnih organizacij je bilo do I. kongresa ESJ v Sloveniji ustanovljeno 62 raznih krožkov Ljudske tehnike. Gmotno podpora je nudil klubu glavni odbor ES, in sicer milijon dinarjev (za ureditev delavnic, za orodje in polizdelke). Do novembra je bilo v vsej državi 252 klubov. Določeno je, da se bo do konca leta ustanovilo 378 klubov po vsej državi, do konca prihodnjega leta pa 1060.

Na posvetovanju klubov Ljudske tehnike v Beogradu so sklenili, da bodo od 10. novembra do 15. decembra letošnji redni občni zbori. Na njih bodo klubi določili naloge za prihodnje leto. Januarja bo v Beogradu prvi kongres Ljudske tehnike. Dolžnost klubov je, da sodelujejo v predkongresnem tekmovanju.

Tudi v naši sindikalni podružnici smo pred meseci ustanovili klub Ljudske tehnike. Klub ima zdaj avtomehanični krožek z 41 člani, fotokrožek (20 članov) in kemijski krožek s štirimi člani. Po pravilih mora imeti vsak krožek najmanj 5 članov, zato ta krožek ne bo mogel delovati, če si ne bo pridobil še vsaj enega člana.

Vsak član našega kluba je mogel opaziti, da ni bilo od ustanovitve do II. kongresa KPS nobenega sestanka. Klub ne deluje, kakor bi moral. Z nekoliko večjo vnemo in energijo bi bilo mogoče poživiti tudi delavnost našega kluba. Začeti bi bilo treba tudi praktično delo s sredstvi, ki jih imamo.

A. Zrnc



Šah kot igra je stara kakor naša kultura. Ze Kitajci, Indijci, Arabci in Rimljani so gojili to igro, kar je danes nesporno zgodovinsko dokazano. Ta sijajna kulturna preteklosti potrjuje eminentno vrednost te igre, če jo sploh smemo imenovati igro. Res je, da so šah igrali pred več stoletji največ po raznih dvorih, v širino med ljudstvo pa ni prodrl, verjetno iz gospodarskih razlogov in pa zaradi tedanjega napačnega mišljenja, češ da ljudstvo kot masa ni sposobno za kako duševno delo. Toda šah je in tudi v bodoče naj bo predvsem ljudska, delavska igra, ki postaja vsak dan bolj množična. Danes, v naši ljudski državi, pa so razmere za razvoj šaha bistveno drugačne, šah se širi res v širino in tudi finančna sredstva so na razpolago za to, za kar gre zahvala naši ljudski oblasti, ki po vzoru Sovjetske zveze propagira in pospešuje razvoj šaha po vseh linijah.

Šah se je po vsem svetu, zlasti po prvi svetovni vojni, tako močno razširil, da je dandanes najbolj posplošena resna družabna igra na svetu sploh. Nekatere države poučujejo šah celo v šolah, kar je viden znak neprecenljive pedagoške vloge šaha.

Človeku nista nič kaj všeč, toda ne samo v šahu, temveč celo resne zahteve, ki jih terja življenje, na splošno ne. Iz tega torej takoj izvira pomen šahovske igre za izobrazbo posameznika: bistri mu um, ostri mu misel in krepi voljo in streljenju, v borbi in odporu. Priznali boste, da so ravno to bistvene poteze v človeškem kulturnem udejstvanju sploh. Baš zategadel je šahovska igra toliko vrednosti in pomena za izobrazbo posameznika, saj prava izobrazba kot posledica pedagoške vzgoje daje za zrel sad ravno bistrega in močnega človeka.

\*

Ponovno apeliram na vse članstvo naše sindikalne podružnice, da poveča naše šahovske vrste. Posebno velja to za tovarišice, ki so lansko leto kazale veliko voljo, medtem ko jih letos še nisem videl v »rdečem kotičku« za šahovnico! Preteklo sezono je 5 tovarišic iz naše tiskarne nastopilo celo na ženskem prvenstvu Ljubljane. Igralni dnevi so torej in sobota od pol osmih zvečer dalje.

\*

Vsakdo, ki stremi za napredkom v šahu, mora znati partijo pisati in čitati. To je brezpogojno in nujno potrebno. Figure imajo te-le znake: kralja označimo z velikim K, damo z velikim D, trdnjavo z velikim T, lovca z velikim L, skakača z velikim S, medtem ko kmet nima nobenega znaka. Na šahovnici pa ima vsako polje svoje ime, na ta način je mogoče pisati in reproducirati vsako partijo. Črte, ki vodijo navpično od belega proti črnemu, so imenovane s črkami. Če gledamo s strani belega, in sicer od leve proti desni, se imenujejo črte po vrsti a, b, c, d, e, f, g, h. Prečne črte, ki križajo navpične črte, pa so označene s številkami od 1 do 8. Prečna črta, na katero postavimo vse bele figure, ima številko 1. To je prva črta ali linija. Vsi beli kmetje stoje ob začetku partije na črti 2. Naslednja prečna črta ima številko 3 in tako dalje.

Vsako polje na šahovnici dobi torej dva znaka: enega po navpični črti, drugega pa po prečni črti. Bela trdnjava v levem kotu stoji torej ob začetku na polju a1, skakač zraven trdnjave na polju b1, lovec poleg njega na polju c1, dama je na d1, kralj na e1, desno od kralja je lovec na f1, skakač na g1, trdnjava v desnem kotu pa na h1. Beli kmetje so postavljeni na polja a2, b2, c2, d2, e2, f2, g2, h2. Črni kmetje stoje ob začetku na poljih a7, b7, c7, d7, e7, f7, g7, h7; črne figure pa stoje: v levem kotu, če gledamo s strani belega, je črna trdnjava na polju a8, zraven nje skakač na b8, nato lovec na c8, črna dama na d8, kralj na e8, drugi lovec na f8, drugi skakač na g8 in druga trdnjava na h8. Da si to znanje osvojiš, zadostuje malo dobre volje in 10 minut časa! Poskusi in prepričaj(-a) se boš.

Hren Lado

**Rezervirano za  
športno rubriko!**

Kdor pa že razume psihološke skrivnosti take zagrizenе borbe, ta se bo mogel samo čuditi veliki notranji vrednosti šahovske igre. Šah zahteva od posameznika zlasti dvoje: 1. logično stalno pozorno premišljevanje, 2. zagrizenost volje, da se zrele misel izpelje. Ti dve zahtevi lagodnemu, površnemu